RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-374/89 *

I — De feiten

Richtlijn 76/491/EEG van de Raad van 4 mei 1976 betreffende een communautaire informatie- en overlegprocedure inzake de prijzen van ruwe aardolie en aardolieprodukten in de Gemeenschap (PB 1976, L 140, blz. 4) geeft in artikel 1 aan, welke inlichtingen elke Lid-Staat binnen de eerste vijfenveertig dagen van elk kwartaal over het voorgaande kwartaal aan de Commissie moet verstrekken. Deze richtlijn moest uiterlijk op 1 januari 1977 worden toegepast. Krachtens beschikking 77/190/EEG van de Commissie van 26 januari 1977 tot uitvoering van richtlijn 76/491 (PB 1977, L 61, blz. 34), gegeven op grond van artikel 7 van die richtlijn, moeten de desbetreffende inlichtingen in de vorm van vijf tabellen worden meegedeeld, namelijk: prijzen van ruwe aardolie (tabel 1), kosten van de voorziening met ruwe aardolie (cif) (tabel 2), prijzen van de ingevoerde aardolieprodukten (tabel 3), verbruikersprijzen van de aardolieprodukten (tabel 4), opbrengsten op de binnenlandse markt (tabel 5).

Na onenigheid over de uitvoering van deze richtlijn door het Koninkrijk België, leidde de Commissie tegen deze Lid-Staat diverse precontentieuze en contentieuze procedures in, die zij weer afsloot toen België tijdelijk aan zijn driemaandelijkse verplichtingen voldeed.

In april 1983 werden de Belgische autoriteiten uit hoofde van artikel 169 EEG-Verdrag schriftelijk in gebreke gesteld, omdat zij vanaf het vierde kwartaal van 1980 geen inlichtingen meer hadden verstrekt; gedeeltelijke inlichtingen (prijzen van de ingevoerde ruwe aardolie) werden evenwel door de Belgische Petroleumfederatie op vrijwillige basis meegedeeld.

Daar het antwoord van België van 26 oktober 1984 op het op 7 mei 1984 toegezonden met redenen omkleed advies en de door de vertegenwoordigers van het Ministerie van Buitenlandse zaken tijdens een vergadering van 26 november 1984 verstrekte inlichtingen de inbreuk ongedaan leken te maken, besloot de Commissie het beroep op het Hof op te schorten.

Daar de in de richtlijn voorgeschreven inlichtingen voor de tabellen 3 en 5 nooit werden ontvangen en voor de tabellen 1 en 2 slechts sporadisch werden toegezonden en voorts de wettelijke bepalingen met betrekking tot artikel 2 van de richtlijn nog niet waren bekendgemaakt (tabellen 3 en 5), stelde de Commissie het Koninkrijk België op 5 augustus 1985 in gebreke wegens onvolledige omzetting van de richtlijn in nationaal recht.

Het dossier betreffende deze tweede procedure werd eind januari 1986 afgesloten, omdat de vereiste ministeriële besluiten op 17 december 1985 in het Belgisch Staatsblad waren bekendgemaakt.

* Procestaal: Frans.

Toen België ondanks mondelinge en schriftelijke beloften geen inlichtingen verstrekte (tabellen 1, 2, 3 en 5), besloot de Commissie in juni 1986 de eerste procedure voort te zetten en de zaak bij het Hof aanhangig te maken.

Op 13 november 1986 werd bij het Hof een verzoekschrift ingediend (zaak 277/86). Vervolgens bleek dat de Belgische autoriteiten de vereiste inlichtingen vanaf het derde kwartaal 1986 met inachtneming van de voorgeschreven termijnen meedeelden. Niettemin liet de Commissie het Hof in juli 1987 weten dat zij geen afstand van instantie kon doen, omdat België in het verleden de inlichtingen zeer onregelmatig had verstrekt en alleen een voortdurende naleving haar standpunt zou kunnen wijzigen.

Toen de Belgische autoriteiten de inlichtingen regelmatig waren gaan toezenden, deelde de Commissie het Hof op 8 juli 1988 mee dat het beroep kon worden ingetrokken. Bij beschikking van 27 oktober 1988 haalde het Hof de zaak in zijn register door met verwijzing van België in de kosten van de procedure.

Sindsdien was het Koninkrijk België opnieuw in overtreding, daar geen inlichtingen omtrent de tabellen 3 en 5 meer werden verstrekt en voorts de gegevens betreffende de tabellen 1 en 2 in het algemeen met twee tot drie maanden vertraging werden toegezonden. Daarop stelde de Commissie de Belgische regering bij brief van 31 maart 1989 overeenkomstig artikel 169 EEG-Verdrag in de gelegenheid binnen drie weken na ontvangst daarvan haar opmerkingen te maken. De Belgische regering antwoordde niet binnen de gestelde termijn. Op 24 mei 1989 deed de Commissie de Belgische regering derhalve het met redenen omkleed advies als bedoeld in artikel 169 EEG-Verdrag toekomen. In dit advies nodigde de Commissie het Koninkrijk België uit binnen een maand na kennisgeving daarvan de vereiste maatregelen te treffen, met name de maatregelen ter verzekering dat de in het advies vastgestelde niet-nakoming zich niet meer zou voordoen.

In antwoord op de ingebrekestelling van 31 maart 1989 maakte België bij brief van zijn permanente vertegenwoordiger van 30 mei 1989 zijn opmerkingen kenbaar. Volgens deze brief waren in november 1985 twee ministeriële besluiten vastgesteld waardoor het inwinnen van de betrokken inlichtingen bij de aardolie-importeurs en aardolieraffinaderijen moest worden verzekerd. De Belgische regering merkte op dat sinds de vaststelling van deze besluiten de aardolie-maatschappijen de gegevens nooit regelmatig hadden verstrekt, daar de gehele oliesector zich bij monde van de Belgische Petroleumfederatie uiterst sceptisch had getoond ten aanzien van deze door de Commissie ingewonnen inlichtingen. De Belgische regering liet zich kritisch uit over het nut van het verzamelen van deze gegevens. Deze brief verwees ook naar het met redenen omkleed advies en vermeldde als „althans voorlopig" getroffen maatregelen ter opvolging daarvan, dat de Administratie voor de Energie zich voortaan aan het eind van elk kwartaal met iedere olie-importeur in verbinding zou stellen voor het snel verzamelen van de door het ministerieel besluit van 26 november 1985 voorgeschreven gegevens en dat de Belgische Petroleumfederatie was verzocht, al haar leden te herinneren aan de uit dit ministerieel besluit voortvloeiende verplichtingen.

Deze maatregelen leken de Commissie niet dwingend genoeg om te verzekeren dat de

al meer dan acht jaar durende niet-nakoming, als vastgesteld in het met redenen omkleed advies, zich in de toekomst niet meer zou voordoen. Dienaangaande vestigt zij er de aandacht op, dat voor het tweede kwartaal 1989 de tabellen 1, 2 en 5 haar zeven of acht dagen na de uiterste datum werden toegezonden, terwijl de tabellen 3 op het moment van inschrijving van het beroep voor het tweede noch voor het derde kwartaal waren meegedeeld.

II — Procesverloop

Het verzoekschrift van de Commissie is op 15 januari 1989 ter griffie van het Hof ingeschreven.

De Commissie heeft van repliek afgezien.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft de Commissie evenwel uitgenodigd, ter terechtzitting de volgende vraag te beantwoorden:

„Gelet op de rechtspraak van het Hof, volgens welke niet behoeft te worden nagegaan of een Lid-Staat die de krachtens specifieke bepalingen van een richtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, uit dien hoofde evenmin de krachtens artikel 5 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen is nagekomen (zie arrest van 14 juni 1990, zaak C-48/89, Commissie/Italië, r.o. 14), wordt de Commissie verzocht ter terechtzitting te preciseren of zij, door in casu niet-nakoming van artikel 5 EEG-Verdrag aan te voeren, op iets anders doelt dan het loutere herhaald voorkomen over een lange periode van het niet dan wel te laat meedelen van de krachtens de artikelen 1 en 2 van richtlijn 76/491 vereiste inlichtingen."

III — Conclusies van partijen

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

1) vast te stellen dat het Koninkrijk België, door herhaaldelijk na te laten haar binnen de gestelde termijn alle door artikel 1 van richtlijn 76/491 voorgeschreven inlichtingen over de prijzen van ruwe aardolie en aardolieprodukten mee te delen, ook nadat meerdere precontentieuze en contentieuze procedures waren ingeleid, de krachtens die richtlijn en artikel 5 EEG-Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen;

2) het Koninkrijk België te verwijzen in de kosten van de procedure.

De *regering van het Koninkrijk België* heeft geen conclusie ingediend.

IV — Middelen en argumenten van partijen

De *Commissie* verklaart dat de beweegreden voor intrekking van haar eerste beroep (zaak 277/86) was, dat België van het derde kwartaal 1986 tot en met het eerste kwartaal 1988 de vereiste gegevens binnen de gestelde termijn had meegedeeld, het-

geen voor een vaste praktijk had kunnen doorgaan. Evenwel was nauwelijks de beschikking tot doorhaling gegeven, of de inlichtingen werden opnieuw te laat dan wel helemaal niet verstrekt. Sinds het derde kwartaal 1988 zouden van twintig voorgeschreven mededelingen van tabellen, veertien te laat zijn binnengekomen, drie helemaal niet zijn meegedeeld en slechts drie binnen de gestelde termijn zijn toegezonden.

Gezien het hernieuwde procesbelang van de Gemeenschap kan de Commissie een gedraging die al meer dan acht jaar tot herhaalde niet-nakoming heeft geleid, alleen maar opnieuw bij het Hof aanhangig maken.

In haar verweerschrift in zaak 277/86 had de Belgische regering de haar verweten schending geenszins bestreden en zich alleen op „praktische moeilijkheden" beroepen. De Commissie merkt dienaangaande op, dat de betrokken gegevens weliswaar afkomstig zijn van de oliemaatschappijen en haar alleen binnen de gestelde termijn kunnen worden toegezonden, indien de in artikel 2, lid 2, van de richtlijn bedoelde personen en ondernemingen deze op tijd aan de nationale autoriteiten meedelen, opdat die aan hun verplichtingen kunnen voldoen, maar dat het niettemin ingevolge artikel 2, lid 1, de taak van de Lid-Staten is om „alle benodigde maatregelen te nemen opdat de ondernemingen waarvan de werkzaamheden onder hun jurisdictie vallen de nodige gegevens te hunner beschikking stellen opdat zij aan de krachtens artikel 1 op hen rustende verplichtingen kunnen voldoen". De belofte zich voortaan aan de voorschriften te zullen houden, zoals die in de verschillende hiervoor genoemde brieven en ten overstaan van het Hof zelf was gedaan (in zaak 277/86), is niet steeds nagekomen. Deze gedragswijze, bestaande in zeer veelvuldige schending van de voor België uit de artikelen 1 en 2 van richtlijn 76/491 voortvloeiende verplichtingen, heeft de Commissie genoopt meerdere precontentieuze en contentieuze procedures in te leiden en weer te sluiten, toen België tijdelijk aan haar driemaandelijkse verplichtingen voldeed. Door dit gedrag heeft België de Gemeenschap de vervulling van haar taak niet vergemakkelijkt. Bijgevolg is ook artikel 5 EEG-Verdrag geschonden.

De *regering van het Koninkrijk België* wijst erop dat het verzamelen van de statistische gegevens, zoals voorzien in de ministeriële besluiten van november 1985, problemen heeft opgeleverd. Hierop was reeds gewezen in het antwoord van de Belgische regering op de ingebrekestelling. De Belgische Petroleumfederatie heeft haar twijfels omtrent deze statistieken kenbaar gemaakt.

Met de statistieken behorend bij de tabellen 3 en 5 moet voorzichtig worden omgegaan. Bij de gegevens met betrekking tot de prijzen van tussen dochterondernemingen gekochte aardolieprodukten (tabel 3) gaat het om transferprijzen; het verzamelen van deze gegevens draagt niet bij tot doorzichtigheid van de aardoliemarkt. Wat de gegevens met betrekking tot de opbrengsten af raffinaderij betreft, daaruit kunnen moeilijk de distributiekosten van de aardolieprodukten worden afgeleid, aangezien de mate waarin de verschillende kosten in aanmerking worden genomen, van land tot land zeer sterk uiteenloopt.

Om tegemoet te komen aan de vereisten van de richtlijn heeft de Belgische regering evenwel een rechtstreekse contactprocedure tus-

sen de Administratie voor de Energie en de olie-importeurs ingevoerd, waarbij de aardoliemaatschappijen worden opgeroepen de gegevens binnen de gestelde termijnen te verstrekken. De Belgische regering spreekt de hoop uit in de komende maanden een einde aan de niet-nakoming te kunnen maken.

T. F. O'Higgins
rechter-rapporteur